

М.С. Одарченко, канд. техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)
Є.Б. Соколова, асист. (ХДУХТ, Харків)
А.Г. Абабова, студ. (ХДУХТ, Харків)

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Цукрове виробництво України завжди мало свої організаційні стратегії управління, які орієнтовані на розвиток, стабільність та задоволення потреб споживачів, що в свою чергу має стратегічне значення не лише з точки зору обсягів виробництва, а й є важливим для формування експортного потенціалу країни. В сьогодишньому конкурентному оточенні Україна має потужний потенціал для розвитку цукрового виробництва: плодючі землі (згідно оцінок експертів, їй належить третина чорноземів світу), досить прийнятні кліматичні умови, кваліфікаційні кадри, що сприяють створенню конкурентних переваг по відношенню до інших країн.

Якість цукру залежить від сировини, тому управління його якістю починається ще при вирощуванні цукрових буряків. Вони є єдиним джерелом вітчизняної сировини для виробництва цукру. Під час вирощування проводять роботи, які сприяють високій врожайності цукрових буряків. Від технології вирощування залежить оптимальний хімічний склад, який наведений на рис. Технологічні якості коренеплідів цукрового буряка в першу чергу характеризуються цукристістю, стиглістю, станом тургору (тургор – пружність бурячної тканини), ступенем забруднення, наявністю нецукрів у бурячному соку.

Рисунок – Хімічний склад цукрового буряка

Національні виробники, котрі зі своєю продукцією вже вийшли на міжнародні ринки, знають, що без впровадження систем управління якістю, які відповідають вимогам міжнародних стандартів ISO серії 9000, практично неможливо знайти торгового партнера.

Основним завданням ISO є підтримка розробки міжнародних стандартів, тестування і сертифікації, спрямованих на розвиток міжнародної торгівлі якісними продуктами та послугами. Ця організація об'єднує біля 150 країн, з 2004 року Україна також входить до ISO. В Україні запроваджено міжнародні стандарти ISO серії 9000 як національні (ДСТУ ISO 9000:2001, ДСТУ ISO 9001:2001 та інші).

Використання міжнародних стандартів ISO серії 9000 дозволяє організації досягти таких переваг: 1) краще розуміння і узгодженість діяльності у сфері якості у всій організації; 2) гарантії постійного використання системи якості для управління в цілому; 3) підвищення розуміння у персоналу аспектів якості.

Крім проблеми забезпечення і підтримання якості продукції існує ще проблема забезпечення конкурентоспроможності. На ринок має виводитися лише високо конкурентний товар.

Для того, щоб цукрові заводи України виробляли цукор високої якості та безпечний для вживання, а також мали змогу продавати його за межі України, необхідно впроваджувати міжнародні системи управління безпечністю та якістю харчових продуктів.

Підприємства, які впровадили вказані системи повинні постійно підтримувати та поліпшувати системи управління безпечністю та якістю харчових продуктів. Керівництво цукрових заводів забезпечує безперервне поліпшення систем шляхом підвищення їх результативності, використовуючи зовнішнє та внутрішнє інформування, аналізування, внутрішній аудит тощо.

Сертифікація систем управління якістю гарантує, що всі види діяльності на цукровому заводі, які можуть впливати на безпечність та якість цукру задокументовані, ефективно виконуються у відповідності з вимогами, встановленими у діючих нормативних документах.

З метою отримання якісної та конкурентоспроможної продукції, цукрові заводи, які ще не впровадили систему управління якістю, мають розпочати цю роботу.

Таким чином, впровадження у цукробуряковому комплексі України систем управління якістю продукції, що відповідають вимогам ISO 9000, одночасно з сертифікацією систем управління якістю дасть змогу випускати високоякісну продукцію цукрової сировини на рівні міжнародних вимог, що дозволить значно збільшити виробництво цукру та розширити ринки збуту.